

การปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพ ผู้ไม่สูบบุหรี่ของร้านอาหาร ใน 5 จังหวัดภาคกลาง

จินตนา ปิสังห์^{*1} อภิรติ ศิริเสวกุล² จริญญาพันธ์ รุจิรัชกุล³ รุจินันท์ เหล่าจิรอังกูร⁴
ทนงค์ ดวงมุกพะเนาว์⁵ สานิตย์ พ่วงทรัพย์⁶ และ คณะ

¹ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) , มหาวิทยาลัยมหิดล

² สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด

³ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

⁴ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก

⁵ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

⁶ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการประเมินเชิงสำรวจที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการรับรู้ สังเกตการปฏิบัติและศึกษาอุปสรรคของผู้ประกอบการร้านอาหารเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ในพื้นที่ภาคกลาง ด้วยแบบสอบถามมีโครงสร้างร่วมกับการสังเกต โดยคัดเลือกแบบเจาะจง 5 จังหวัดในภาคกลางที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อดำเนินโครงการจังหวัดปลอดบุหรี่ในปี พ.ศ. 2556-2558 โดยสุ่มตัวอย่างร้านอาหารอย่างเป็นระบบ ซึ่งครั้งนี้เป็นการรายงานผลการสำรวจก่อนดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนจังหวัดปลอดบุหรี่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารภาคกลาง มีการรับรู้ถูกต้องปานกลาง เกี่ยวกับสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 55 จาก 100 คะแนน โดยร้อยละ 70 ขึ้นไปของผู้ประกอบการร้านอาหารรับรู้ถูกต้อง ว่าร้านอาหารเป็นสถานที่ต้องจัดเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย แต่ ผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า ตลาดสด ตลาดนัด สวนสาธารณะ สนามแข่งขัน กีฬา สถานที่ขนส่งมวลชน ป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟ เป็นสถานที่ต้องจัดเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ร้านอาหารมีการปฏิบัติจัดเขตปลอดบุหรี่ที่ถูกต้องคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 48 โดยสังเกตจากเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ อุปสรรคมีดังนี้ ร้อยละ 14 ของเจ้าของร้านตอบว่าลูกค้าไม่ยอมรับต่อการเข้มงวดห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร, ลูกค้าไม่พอใจต่อการเข้มงวดในการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารร้อยละ 18 และร้อยละ 11 มีความเห็นว่าจำนวนลูกค้าลดลงหลังจากการเข้มงวดในการห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร และมีร้อยละ 8 ที่เจ้าของร้านเคยขัดแย้งกับลูกค้า นอกจากนี้ ร้อยละ 29 ของเจ้าของร้าน ไม่รู้จักควันบุหรี่มือสอง อย่างไรก็ตาม การสำรวจนี้พบว่าร้อยละ 68 ของร้านค้าที่เห็นด้วยว่า ลูกค้ายอมรับต่อการเข้มงวดห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร ซึ่งถือว่ายังต่ำอยู่

คำสำคัญ: ร้านอาหาร, คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่, ควันบุหรี่มือสอง

* Corresponding author: นางสาวจินตนา ปิสังห์ , ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.)

E-mail : j.peesing@gmail.com

Compliance with Non-Smokers' Health Protection Law by Restaurants in the Five Central Provinces, Thailand

Jintana Peesing^{1*} Apiradee Sirisaewakul² Jariyaphan Rujirutchakul³
Rujinunt Laojira-aungkoon⁴ Thanong Duangpanow⁵ Sanit Puongsup⁶ et. al.

Abstract

This study aimed to assess the perception of, observe the practice of and study barriers to restaurant entrepreneurs in 5 central provinces about non-smokers' health protection law. This survey used structured questionnaire and observation. Purposive sampling selection was conducted in 5 selected provinces receiving fund from Thai Health Promotion Foundation for the implementation of smoke-free provinces in 2013-2015 by sampling restaurants systematically. This paper reports results of the survey before implementing the activities under the Toward Smoke-free Province Project.

The results show that restaurant entrepreneurs in the central region moderately accurately recognize that smoke-free places enforced by non-smokers' health protection law (55 from 100 scores). More than 70 percent of restaurant entrepreneurs accurately recognize that restaurant is enforced to be a smoke-free public place but most of entrepreneurs of restaurants did not know that market, public park, sport stadium, transit station, bus stop and train station are prohibited to smoke (48% accurately recognize). In the obstacle study, 14 percent of entrepreneurs showed that customers don't agree to the strict for smoke prohibition in restaurant, 18 percent of entrepreneurs showed that customers dissatisfaction with austerity on prohibiting smoke in restaurant and 11 percent of entrepreneurs comment that the number of customers would reduce after strictly applying smoking ban in restaurant. Eight percent of entrepreneurs admitted that owners have ever faced conflicts with customers. In addition, 29 percent of entrepreneurs uncovered that they did not have knowledge on second-hand smoke. However, this survey reveals that 68 percent of entrepreneurs admitted that customers accept the strict for smoking ban in restaurant but this rate is still low.

KEY WORDS: RESTAURANT / NON-SMOKERS' HEALTH PROTECTION / SECONDHAND SMOKE

* Corresponding author: Jintana Peesing, Tobacco Control Research and Knowledge Management Center (TRC), Mahidol University E-mail : j.peesing@gmail.com

บทนำ

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 18 พ.ศ. 2551 และฉบับที่ 19 พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดให้สถานที่สาธารณะ 22 ประเภทจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย แต่จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุรา พ.ศ. 2554 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปพบเห็นผู้สูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะสูงเป็น 5 อันดับแรกจากมากไปน้อยคือ ตลาดสดหรือตลาดนัด ร้อยละ 74.19 บริการขนส่งสาธารณะร้อยละ 49.11 ร้านอาหารและภัตตาคารร้อยละ 30.42 ศาสนสถานร้อยละ 26.20 และอาคารสถานที่ราชการร้อยละ 17.43 ตามลำดับ¹ ดังนั้นร้านอาหารและเครื่องดื่มจึงเป็นสถานที่สาธารณะ ที่ภาครัฐและประชาสังคมต้องให้ความสำคัญลำดับต้นๆ เพื่อเฝ้าระวังให้เป็นเขตปลอดบุหรี่

จากงานศึกษาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ร่วมกับศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำการศึกษาสถานการณ์และความคิดเห็นต่อการดำเนินการให้ร้านอาหารประเภทไม่มีเครื่องปรับอากาศปลอดบุหรี่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 18 ในจังหวัดพิจิตร ซึ่งมีข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียว่าต้องการให้มีการรณรงค์ติดป้ายเขตปลอดบุหรี่ให้ชัดเจนและครอบคลุมร้านอาหารทุกประเภท และได้เสนอแนะให้มีการสร้าง

เครือข่ายภาคีร่วมกับชมรมร้านอาหาร ภาครัฐ ประชาชน เพื่อรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และควรจัดให้มีศูนย์บริการแจ้งข้อมูลในระดับจังหวัด ประกาศวันดีเดย์จับปรับผู้ที่ทำผิดต่อเนื่องจริงจัง และควรมีการประเมินผลการบังคับใช้ พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ในพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ซึ่งตามประกาศกำหนดไว้ถึง 22 ประเภท² นอกจากนี้ตัวชี้วัดระดับจังหวัดตามแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2557 ที่พัฒนาโดยภาคีควบคุมยาสูบระดับจังหวัด สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข ศจย. และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ฉบับวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2556 กำหนดตัวชี้วัดหลัก 1 ตัวที่เกี่ยวข้องกับร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม คือตัวที่ 15 กำหนด “ร้อยละของของร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ทั้งที่มีระบบปรับอากาศและไม่มีระบบปรับอากาศ จัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ถูกต้องตามกฎหมาย” ซึ่งข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรไทย พ.ศ. 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าสามารถแสดงร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่พบเห็นผู้สูบบุหรี่ในร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นรายจังหวัดได้ แต่ยังขาดข้อมูลในส่วนของการปฏิบัติของผู้ประกอบการร้านค้าในระดับจังหวัด ซึ่งผู้ประกอบการมีความสำคัญยิ่งในการเป็นจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อและไม่เอื้อต่อการสูบบุหรี่ ซึ่ง

การศึกษาจำนวนมากได้ยืนยันชัดเจนว่า หากสถานที่สาธารณะมีการจัดสถานที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมายกำหนด ได้แก่ มีป้ายแจ้งห้ามสูบบุหรี่อย่างชัดเจน จะมีผลให้ผู้สูบบุหรี่สูบบุหรี่ในสถานที่ดังกล่าวน้อยกว่าสถานที่ที่ไม่มีการดำเนินการ

ดังนั้น ศย. จึงร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในภาคกลาง ดำเนินการสำรวจสถานการณ์และอุปสรรคของผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ประกอบกิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ในการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 19 พ.ศ. 2553 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ดำเนินนโยบายและประชาสัมพันธ์เพิ่มการรับรู้และปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อใช้ในการวางแผนและประเมินผลการขับเคลื่อนสู่จังหวัดปลอดบุหรี่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินการรับรู้ของผู้ประกอบการร้านอาหารเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ในพื้นที่ภาคกลาง
2. เพื่อสังเกตการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ในร้านอาหารซึ่งในพื้นที่ภาคกลาง
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคของผู้ประกอบการร้านอาหารในการปฏิบัติตาม

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ในพื้นที่ภาคกลาง

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการประเมินเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามมีโครงสร้าง ร่วมกับการสังเกต โดยคัดเลือกจังหวัดแบบเจาะจง 5 จังหวัดในภาคกลางที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสสส. เพื่อดำเนินโครงการจังหวัดปลอดบุหรี่ในปี พ.ศ.2556-2558 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดสระบุรี ตรัง นครนายก นครปฐม และปราจีนบุรี

ในแต่ละจังหวัด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างร้านอาหาร อย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยทำการคำนวณขนาดตัวอย่าง จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยมีบัญชีรายชื่อร้านอาหารที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดมาเป็นกรอบตัวอย่าง (Sampling frame) แล้วนำขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้มาหารจำนวนร้านค้าทั้งหมด เพื่อหาช่วงของการเลือกตัวอย่าง และสุ่มเลือกหมายเลขตั้งต้นใน 1-10 เพื่อดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างกุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม พ.ศ.2557 คือ ก่อนดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนจังหวัดปลอดบุหรี่และหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการขับเคลื่อนจังหวัดปลอดบุหรี่ในรอบ 1 ปี จะทำการสำรวจอีกครั้ง แต่ครั้งนี้จะรายงานเฉพาะการสำรวจก่อนดำเนินกิจกรรม

การศึกษานี้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรอย่างง่ายของ Taro Yamane² ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 10 โดยมีสูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากรร้านอาหารในจังหวัด

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 97-99 ตัวอย่าง เมื่อเพื่อข้อมูลสูญเสียประมาณร้อยละ 20 พบว่า จะมีจำนวนตัวอย่างที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณจังหวัดละ 120 ตัวอย่างต่อการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในแต่ละจังหวัดจะเป็นผู้บริหารจัดการการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาจเพิ่มจำนวนตัวอย่างได้ตามความเหมาะสม ส่วนร้านค้าที่สุ่มได้แต่ไม่พบหรือไม่ยินดีเข้าร่วมโครงการ จะมีการเลือกแทนที่ตัวอย่างที่หายไปโดยการเลือกร้านในลำดับถัดไป

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ หรือสัดส่วน และจำนวนคะแนนการรับรู้ตามกฎหมายฯ

นอกจากนี้การศึกษานี้ยังใช้การสังเกตโดยใช้แบบสังเกตเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด 1 ตัวที่ต้องการศึกษา คือ “ร้อยละของร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ทั้งที่มีระบบปรับอากาศและไม่มีระบบปรับอากาศ จัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ถูกต้องตามกฎหมาย” โดยสังเกตจากการแสดงป้ายหรือเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ การจัด อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสูบบุหรี่ และการได้กลิ่นควันบุหรี่ในร้าน

ข้อคำถามบางส่วนในการศึกษานี้ปรับปรุงจาก “แบบสำรวจสถานการณ์และความคิดเห็นต่อการดำเนินการร้านอาหารประเภทไม่มีเครื่องปรับอากาศปลอดบุหรี่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 18 ในจังหวัดพิจิตร” ของรุ่งทิพา มโนวิชสรณ์ และบุญช่วย จุลบุตร ในปี พ.ศ. 2553³ และรายงานการประเมินสถานการณ์ยาสูบเพื่อการเปลี่ยนแปลงจังหวัดขอนแก่น ของ ฟาร์รุ่ง มิอูตร และสยาม บัวระภา พ.ศ. 2555⁴ โดยใช้แบบสอบถามนี้กับเจ้าของร้านอาหารหรือผู้ดูแลร้านในวันที่มีการสำรวจ

ผลการศึกษา

จากการสำรวจร้านอาหาร 5 จังหวัดในภาคกลางประกอบด้วยจังหวัด สระบุรี ตราด นครนายก นครปฐมและปราจีนบุรี มีตัวอย่างทั้งสิ้น 621 ร้าน พบว่า สัดส่วนร้านค้าที่มีพนักงานสูบบุหรี่ในมีร้อยละ 24 (คำนวณจากจำนวนพนักงานทั้งหมด) โดยที่ร้านค้าส่วน

ใหญ่ (ร้อยละ 66) เป็นร้านค้าขนาดกลางซึ่งสามารถให้บริการลูกค้าได้ 20 คนขึ้นไป โดยร้านค้าร้อยละ 48 มีลูกค้าต่างชาติมารับบริการ

นอกจากนี้ร้อยละ 18 มีการจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อในร้านอาหารด้วย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารที่สำรวจ ใน 5 จังหวัดภาคกลาง

ข้อมูลร้านค้า	สระบุรี (n=92)		ตราด (n=150)		นครนายก (199)		นครปฐม (n=75)		ปราจีนบุรี (n=105)		ค่าเฉลี่ย ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
พนักงานที่สูบบุหรี่ในร้านเฉลี่ย (คน)	1		1		1		2		1		1
จำนวนพนักงานทั้งหมดในร้านเฉลี่ย (คน)	4		7		3		8		4		5
พนักงานสูบบุหรี่ต่อพนักงานทั้งหมด	0.28		0.17		0.42		0.22		0.25		0.24
จำนวนลูกค้าที่สามารถให้บริการได้											
น้อยกว่า 20 คน	42	46	19	13	66	33	12	16	53	50	32
20 คน ขึ้นไป	50	54	131	87	131	66	56	75	52	50	66
สัดส่วนลูกค้าที่มาใช้บริการ											
ไม่มีชาวต่างชาติ	61	66	5	3	0	0	0	0	51	49	24
ชาวต่างประเทศน้อยกว่าร้อยละ 10	25	27	48	32	28	14	24	32	41	39	29
ชาวต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 10	6	7	97	65	11	6	7	9	7	7	19
ไม่ตอบ	0	0	0	0	160	80	44	59	6	5.71	29
การจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อในร้านอาหาร											
ไม่จำหน่าย	68	74	104	69	195	98	56	75	82	78.10	79
จำหน่าย	24	26	43	29	0	0	14	19	20	19.05	18
ไม่ตอบ	0	0	3	2	4	2	5	7	3	2.86	3

ประเด็นเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมาย คัมครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่พบว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารมีการรับรู้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 70 ว่าโรงเรียน สถานศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โรงพยาบาล สถานบริการสุขภาพ สปา และร้านขายยา ร้านค้าที่ไม่มีแอร์ ร้านอาหารที่มีแอร์เป็นสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมายฯ ที่น่าสังเกตคือสถานประกอบการใน จ.นครปฐมตอบถูกต้องกว่าร้อยละ 70 ในประเด็นโรงพยาบาล สถานบริการสุขภาพ สปา ร้านขายยาและโรงเรียน/สถานศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษาที่ต้องเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ 100% ผลการศึกษาพบว่า สถานประกอบการมีการรับรู้ถูกต้องร้อยละ 50-70 ว่า

ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ร้านอินเทอร์เน็ต ห้องพักในโรงแรมและเกสต์เฮาส์ สถานที่ทำงานเอกชน ยานพาหนะขนส่งมวลชน และศาสนสถานเป็นสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมายฯ

นอกจากนี้มีการรับรู้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 ว่าสถานขนส่งมวลชน ป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟ สนามแข่งขันกีฬา สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ มหาวิทยาลัย/สถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป และตลาดสด ตลาดนัด เป็นสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมายฯ โดยมหาวิทยาลัย/สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปและตลาดสด/ตลาดนัดรับรู้ถูกต้องต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามการรับรู้กฎหมายคุ้มครองสุขภาพ
ผู้ไม่สูบบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ

สถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย พรบ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่	สระบุรี (n=92) ร้อยละที่ ตอบถูก	ตราด (n=150) ร้อยละที่ ตอบถูก	นครนายก (n=199) ร้อยละที่ ตอบถูก	นครปฐม (n=75) ร้อยละที่ ตอบถูก	ปราจีนบุรี (n=105) ร้อยละที่ ตอบถูก	เฉลี่ยร้อยละ ของร้านที่ ตอบถูก
โรงพยาบาล สถานบริการสุขภาพ สปา และ ร้านขายยา (1)	83	71	95	59	88	79
โรงเรียน/สถานศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษา (1)	89	77	95	67	83	83
มหาวิทยาลัย/สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ขึ้นไป (2)	21	28	23	13	13	25
สนามแข่งชนกีฬา (1)	43	29	64	20	60	43
ร้านอินเทอร์เน็ต (1)	62	29	72	51	68	56
ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ (1)	67	32	82	53	70	61
ร้านอาหารที่มีแอร์ (1)	77	69	89	47	75	71
ร้านอาหารที่ไม่มีแอร์ (3)	90	81	79	88	90	86
ห้องพักในโรงแรมและเกสต์เฮาส์ (2)	41	67	53	63	48	54
สถานที่ราชการ (2)	43	52	35	51	25	41
สถานที่ทำงานเอกชน (2)	70	49	39	75	57	58
สวนสาธารณะ (1)	51	39	17	27	53	38
ตลาดสด ตลาดนัด (1)	20	22	20	33	33	25
ยานพาหนะขนส่งมวลชน (1)	57	48	66	33	60	53
สถานีขนส่งมวลชน ป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟ (2)	50	55	32	49	32	44
ศาสนสถาน (1)	74	43	47	37	68	54
คะแนนตอบถูก (เฉลี่ย จากเต็ม 100)	59	50	57	52	58	55
95% CI (Lower-Upper Bound)	55-62	47-52	55-59	48-55	55-61	52-58

หมายเหตุ คำตอบที่ถูก (1) ใช้ทั้งทั้งบริเวณอาณาเขต (2) ใช้ เฉพาะส่วนอาคาร และ (3) ใช้ ทั้งทั้งบริเวณอาณาเขตหรือเฉพาะ
ส่วน (ตอบได้ทั้งสองส่วน)

ในด้านอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในการจัดให้ร้านอาหารเป็นเขตปลอดบุหรี่พบว่า จังหวัดสระบุรี ตราด นครปฐม นครนายกและปราจีนบุรีมีความเห็นว่ามีความเป็นต้องจัดเขตสูบบุหรี่ในร้านอาหารร้อยละ 61, 51, 51, 10, และ 10 ตามลำดับ ในเรื่องของกรยอมรับและความพึงพอใจของลูกค้าต่อการเข้มงวดในการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร โดยเฉลี่ยรวมทั้งหมดของ 5 จังหวัดภาคกลาง พบว่าร้อยละ 68 ลูกค้ายอมรับต่อการเข้มงวด ร้อยละ 74 ลูกค้ามีความพึงพอใจต่อการเข้มงวดในการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร และร้อยละ 70 มีความเห็นว่าจำนวนลูกค้าเท่าเดิมภายหลังจากการเข้มงวดในการห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร

ในเรื่องการเตือนการสูบบุหรี่ในร้านอาหารพบว่า ร้อยละ 62 ของร้านอาหารที่สำรวจไม่มีการสูบบุหรี่ในร้าน ร้อยละ 28 เป็นร้านที่มีลูกค้าสูบบุหรี่ในร้านและเคยบอกเตือนและผู้สูบบุหรี่ปฏิบัติตาม ส่วนร้อยละ 7 เป็นร้านที่มีลูกค้าสูบบุหรี่ในร้านและเคยบอกเตือนแต่ผู้สูบบุหรี่ไม่ปฏิบัติตาม

กรณีขัดแย้งกับลูกค้าเรื่องการฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในร้านอาหารพบว่าร้อยละ 44 ไม่เคยขัดแย้งกับลูกค้า มีเพียงร้อยละ 8 ที่เคยขัดแย้ง

กับลูกค้า นอกจากนี้พบว่าร้อยละ 50 ไม่เคยมีการร้องเรียนของลูกค้ากรณีที่มีการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร จากผลสำรวจยังพบว่าร้อยละ 87 ไม่มีพนักงานในร้านสูบบุหรี่หรือใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีควันในบริเวณบริการอาหารและเครื่องดื่มในร้าน

ในเรื่องการได้รับควันบุหรี่มือสองในร้านอาหารพบว่า ร้อยละ 50 ของผู้ประกอบการร้านอาหารระบุว่า ไม่ได้รับควันบุหรี่มือสอง ร้อยละ 29 ไม่รู้จักควันบุหรี่มือสอง และร้อยละ 18 ได้รับควันบุหรี่มือสอง ส่วนการแนะนำของเจ้าหน้าที่เรื่องการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารพบว่า ร้อยละ 40 เจ้าหน้าที่เคยมาห้ามเพียง 1 ครั้ง ร้อยละ 37 ไม่เคยมีเจ้าหน้าที่มาแนะนำเลย และมีเจ้าหน้าที่เคยให้คำแนะนำ 2 ครั้งและมากกว่า 2 ครั้งร้อยละ 13 และ 8 ตามลำดับ ในเรื่องการเสียค่าปรับพบว่า ร้อยละ 96 ไม่เคยเสียค่าปรับจากการที่เจ้าหน้าที่มาตรวจเตือนเรื่องการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร ส่วนในเรื่องการขอรับการสนับสนุนพบว่า ร้อยละ 56 ต้องการสติ๊กเกอร์เขตปลอดบุหรี่ ร้อยละ 28 ต้องการการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างเพื่อให้ประชาชนรู้ว่ามีกรห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร และมีเพียงร้อยละ 5 ที่ต้องการติดสติ๊กเกอร์เขตปลอดบุหรี่ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในการจัดให้ร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นเขตปลอดบุหรี่

ข้อความถาม	คำตอบ	สระบุรี (n=92)	ตราด (n=150)	นครนายก (n=199)	นครปฐม (n=79)	ปราจีนบุรี (n=105)	เฉลี่ย
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
- การจัดเขตสูบบุหรี่ในร้านอาหาร	● ไม่จำเป็น	39	48	86	48	88	62
	● จำเป็น	61	51	10	51	10	36
	● ไม่ตอบ	0	1	4	1	2	2
- การยอมรับของลูกค้าต่อการเข้มงวดในการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร	- ไม่ยอมรับ	14	23	1	23	10	14
	- ยอมรับ	73	50	80	57	80	68
	- ไม่มีความเห็น, ไม่ตอบ	13	27	20	20	10	18
- ความพึงพอใจต่อการเข้มงวดในการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร	● ไม่พอใจ	29	23	1	27	10	18
	● พอใจ	71	75	70	71	84	74
	● ไม่ตอบ	0	2	29	3	6	8
- จำนวนลูกค้าภายหลังการเข้มงวดการห้ามสูบบุหรี่ในร้าน	- จำนวนลูกค้าลดลง	8	21	0	19	10	11
	- จำนวนลูกค้าเท่าเดิม	84	68	68	68	61	70
	- จำนวนลูกค้าเพิ่มขึ้น	9	7	15	11	26	13
	- ไม่ตอบ	0	4	17	3	4	6
- การเตือนลูกค้าที่สูบบุหรี่ในร้าน	● ไม่มีการสูบในร้าน	65	44	75	67	58	62
	● เคยบอกเตือนและผู้สูบบุหรี่ปฏิบัติตาม	25	41	20	23	30	28
	● เคยบอกเตือนแต่ผู้สูบบุหรี่ไม่ปฏิบัติตาม	10	7	1	7	9	7
	● ไม่ตอบ	0	7	4	4	4	4
- กรณีขัดแย้งกับลูกค้าเรื่องการฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในร้าน	- ไม่มีการสูบในร้าน	47	33	76	31	44	46
	- เคย	15	5	9	7	4	8
	- ไม่เคย	38	60	12	60	52	44
	- ไม่ตอบ	0	2	4	3	0	2

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการจำแนกตามอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ในการจัดให้ร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นเขตปลอดบุหรี่ (ต่อ)

ข้อความถาม	คำตอบ	สระบุรี (n=92)	ตราด (n=150)	นครนายก (n=199)	นครปฐม (n=79)	ปราจีนบุรี (n=105)	เฉลี่ย
		ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
- การร้องเรียนของลูกค้า กรณีที่มีผู้สูบบุหรี่ในร้าน	● ไม่มีการสูบบุหรี่ในร้าน	38	35	71	31	42	43
	● เคยถูกค้าลูกค้า ร้องเรียน	9	5	2	4	0	4
	● ไม่เคย	53	59	19	63	58	50
	● ไม่ตอบ	0	2	9	3	0	3
- พนักงานในร้านสูบบุหรี่ หรือใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มี ควันในบริเวณบริการ อาหารและเครื่องดื่มใน ร้าน	- ไม่มี	82	90	86	85	93	87
	- มี	18	8	7	12	7	10
	- ไม่ตอบ	0	2	7	2.67	0	2
- การได้รับควันบุหรี่มือสอง ในร้านอาหาร	● ไม่รู้จักควันบุหรี่มือ สอง	40	38	19	17	29	29
	● ไม่ได้รับควันบุหรี่มือ สอง	43	29	61	61	48	50
	● ได้รับควันบุหรี่มือสอง	16	22	13	19	22	18
	● ไม่ตอบ	0	1	8	3	2	3
- การแนะนำของเจ้าหน้าที่ เรื่องการห้ามสูบบุหรี่ใน ร้านอาหาร	- ไม่เคยมีเจ้าหน้าที่มา แนะนำเลย	30	51	41	29	34	37
	- เคย 1 ครั้ง	21	37	51	39	53	40
	- เคย 2 ครั้ง	26	7	2	21	9	13
	- มากกว่า 2 ครั้ง	23	3	2	7	4	8
	- ไม่ตอบ	0	2	5	4	0	2
- การเสียค่าปรับจากการที่ เจ้าหน้าที่มาตรวจเตือน เรื่องการห้ามสูบบุหรี่ใน ร้านอาหาร	● ไม่เคย	92	98	95	93	99	96
	● เคย	8	1	0	0	0	2
	● ไม่ตอบ	0	1	5	7	1	3

จากการสังเกตร้านอาหาร 5 จังหวัด ภาคกลางพบว่า ร้อยละ 78 ร้านอาหารไม่มีระบบปรับอากาศ ร้อยละ 12 มีระบบปรับอากาศในร้านอาหารเพียงบางส่วนและร้อยละ 6 มีระบบปรับอากาศในร้านอาหารทุกส่วน (ดังตารางที่ 4) และจากการสังเกตในเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายพบว่า ร้อยละ 15 มีการสูบบุหรี่ให้เห็นแบบซึ่งหน้าในร้านอาหารที่สังเกต ร้อยละ 38 มีการแสดงป้ายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ร้อยละ 15 มีป้ายแต่ไม่เป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ร้อยละ 48 มีการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหาร ร้อยละ 45 มีการแสดงข้อความ ข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่

ฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2,000 บาท” ในเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหาร ร้อยละ 14 มีการจัดแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ไว้บริเวณทางเข้าทุกช่องทางของร้านอาหาร ร้อยละ 31 มีการจัดแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ไว้บริเวณทางเข้าบางช่องทางของร้านอาหาร ร้อยละ 15 มีการจัดอุปกรณ์หรือส่งอำนวยความสะดวกสำหรับสูบบุหรี่ในร้านอาหาร ร้อยละ 16 มีการจัดให้มีสถานที่สำหรับสูบบุหรี่นอกบริเวณบริการอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 11 ได้กลิ่นควันบุหรี่ในร้านอาหารที่ไปสังเกตและร้อยละ 7 มีกลิ่นบุหรี่ในบริเวณห้องน้ำ หรือถังขยะในบริเวณที่ติดแอร์ในร้านอาหาร (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของร้านอาหารที่สังเกตระบบปรับอากาศในร้าน

ระบบปรับอากาศใน	สระบุรี		ตราด		นครนายก		นครปฐม		ปราจีนบุรี		เฉลี่ย
ร้านอาหารที่สังเกต	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ
ไม่มี	74	80	132	88	158	79	40	53	94	90	78
มีบางส่วน	7	8	12	8	22	11	18	24	8	8	12
มีทุกส่วน	6	7	6	4	14	7	8	11	2	2	6
ไม่ตอบ	5	5	0	0	5	3	9	12	1	1	4

ตารางที่ 5 การปฏิบัติตามกฎหมายจากแบบสังเกตร้านอาหาร

การปฏิบัติตามกฎหมาย	สระบุรี		ตราด		นครนายก		นครปฐม		ปราจีนบุรี		เฉลี่ย ร้อยละ
	(n= 92) ร้อยละ	(n=150) ร้อยละ	(n=150) ร้อยละ	(n=150) ร้อยละ	(n=199) ร้อยละ	(n=199) ร้อยละ	(n=75) ร้อยละ	(n=75) ร้อยละ	(n=105) ร้อยละ	(n=105) ร้อยละ	
มีการสูบบุหรี่ให้เห็นแบบซึ่งหน้าในร้านอาหารที่สังเกต	26	28	20	13	8	4	9	12	17	16	15
มีการแสดงป้ายเขตปลอดบุหรี่ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด	29	32	24	16	127	64	28	37	41	39	38
มีป้ายแต่ไม่เป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด	14	15	26	17	35	18	15	20	7	7	15
มีการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหาร	41	45	35	23	153	77	37	49	47	45	48
มีการแสดงข้อความ ข้อความ “ห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2,000 บาท” ในเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ในร้านอาหาร	32	35	38	25	141	71	40	53	45	43	45
มีการจัดแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ไว้บริเวณทางเข้าทุกช่องทางของร้านอาหาร	17	18	11	7	31	16	13	17	10	10	14
มีการจัดแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ไว้บริเวณทางเข้าบางช่องทางของร้านอาหาร	23	25	32	21	128	64	22	29	15	14	31
มีการจัดอุปกรณ์หรือส่งอำนวยความสะดวกสำหรับสูบบุหรี่ในร้านอาหาร	13	14	43	29	2	1	13	17	16	15	15
มีการจัดให้มีสถานที่สำหรับสูบบุหรี่ นอกบริเวณบริการอาหารและเครื่องดื่ม	21	23	27	18	1	1	19	25	16	15	16
ได้กลิ่นควันบุหรี่ในร้านอาหารที่ไปสังเกต	13	14	12	8	22	11	8	11	11	10	11
มีก้นบุหรี่ในบริเวณห้องน้ำหรือถังขยะในบริเวณที่ติดแอร์ในร้านอาหาร	5	5	4	3	19	10	7	9	7	7	7

อภิปรายผลการศึกษา

เนื่องจากการศึกษานี้มุ่งเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ดังนั้นจึงต้องการให้สามารถสำรวจซ้ำได้ง่าย และประหยัด จึงได้มีการออกแบบวิธีประเมินโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ซึ่งสามารถทำได้โดยสะดวกและง่าย แต่ไม่สามารถแยกวิเคราะห์ความเป็นตัวแทนของตัวอย่างกลุ่มย่อยได้ ซึ่งได้กำหนดโอกาสความคลาดเคลื่อนถึงร้อยละ 10 เพื่อให้จำนวนตัวอย่างไม่สูงมาก และไม่ได้ใช้วิธีการตรวจทางสิ่งแวดล้อม หรือการตรวจด้วย Biomarker เพื่อตรวจสอบการได้รับควันบุหรี่มือสองในร้าน หากแต่ใช้การสังเกตเพื่อยืนยันปรากฏการณ์ที่ผู้ประกอบการหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ระบุในแบบสัมภาษณ์

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของร้านอาหาร ซึ่งใช้เป็นตัวแทนในการวัดการรับรู้และการปฏิบัติตาม พรบ.คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ข้อค้นพบที่สำคัญที่ต้องนำไปพิจารณาถึงการดำเนินการและการบังคับใช้ พรบ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านอาหารภาคกลาง มีรับรู้ถูกต้องปานกลางเกี่ยวกับสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย พรบ.คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ เฉลี่ย 55 คะแนน จาก 100 คะแนน โดยร้อยละ 70 ขึ้นไปของผู้ประกอบการร้านอาหารรับรู้ถูกต้องว่าร้านอาหารเป็นสถานที่ต้องจัดเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย สอดคล้องกับการสำรวจในจังหวัดพิจิตรที่เจ้าของร้านอาหารทราบว่ามีความหมายห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารฯ คิดเป็น

ร้อยละ 77.70³ หากแต่ ผู้ประกอบการร้านอาหารส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า ตลาดสด ตลาดนัด สวนสาธารณะ สนามแข่งขันกีฬา สถานีขนส่งมวลชน ป้ายรถเมล์ สถานีรถไฟ เป็นสถานที่ต้องจัดเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย เช่นเดียวกับการสำรวจในจังหวัดขอนแก่น⁴ และสอดคล้องกับปรากฏการณ์ระดับประเทศ ที่การคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ยังทำได้น้อยในตลาดสด สถานีขนส่ง และที่อื่นๆ¹

ในการด้านการจัดเขตปลอดบุหรี่ได้ถูกต้องนั้น พบว่ามีการปฏิบัติจัดเขตปลอดบุหรี่ที่ถูกต้องคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 48 โดยสังเกตจากเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งสูงกว่าสถานการณ์จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2555 ที่จังหวัดขอนแก่น (ร้อยละ 37.6) ถึงแม้ว่าจะสูงกว่าการสำรวจต่างๆ ก็ตาม แต่สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการดำเนินงานทั้งในเรื่องการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการรับรู้และชักชวนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงการเผยแพร่/กระจายสื่อเพื่อให้สถานที่ต่างๆ สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่ง พรบ. ฉบับนี้มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 แสดงให้เห็นว่า กว่า 20 ปีที่มีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ยังไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้มากนัก

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พบว่าร้อยละ 14 ของเจ้าของร้านตอบว่าลูกค้าไม่ยอมรับการเข้มงวดห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร ลูกค้าไม่พอใจต่อการเข้มงวดใน

การห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารร้อยละ 18 และ ร้อยละ 11 มีความเห็นว่าจำนวนลูกค้าลดลง หลังจากการเข้มงวดในการห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร และมีร้อยละ 8 ที่เจ้าของร้านเคยขัดแย้งกับลูกค้า นอกจากนี้ ร้อยละ 29 ของเจ้าของร้าน ไม่รู้จักควันบุหรี่มือสอง อย่างไรก็ตาม การสำรวจนี้พบว่าร้อยละ 68 ของร้านค้าที่เห็นด้วยว่า ลูกค้ายอมรับต่อการเข้มงวดห้ามการสูบบุหรี่ในร้านอาหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตามกฎหมายของร้านอาหารยังเป็นปัญหาอยู่บ้าง (ประมาณร้อยละ 30) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจและเจตคติของผู้ประกอบการและผู้ใช้บริการ เพื่อให้เห็นผลดีของการห้ามไม่ให้สูบบุหรี่ในสถานประกอบการที่มีต่อสุขภาพบุคคลและสุขภาพสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ควรออกปฏิบัติหน้าที่แนะนำผู้ประกอบการร้านอาหารและสถานที่สาธารณะอื่นๆ เพื่อเพิ่มการรับรู้และการปฏิบัติตามกฎหมาย และควรออกตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ
2. สสส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ด้านสถานประกอบการ ควรร่วมมือมือกันใน

การจัดสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่และเพิ่มการลงทุนในสื่อสาธารณะเพื่อเพิ่มการรับรู้สถานที่ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย

3. ควรมีการสำรวจเจ้าของร้านอาหารในระดับจังหวัดถึงการรับรู้สถานที่ปลอดบุหรี่ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ โดยสุ่มอย่างเป็นระบบเพื่อความเป็นตัวแทน และใช้เครื่องมือสำรวจร้านอาหารหลายประเภท ได้แก่ การสัมภาษณ์และสังเกต ทั้งนี้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการควบคุมยาสูบระดับจังหวัด และเพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามกฎหมายและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “ชุดโครงการประเมินเชิงสำรวจสถานการณ์และอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ของร้านอาหารและเครื่องดื่มในการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่” เลขที่รับรองจริยธรรม MU-IRB 2014/004.0901 โดยการรับรองจริยธรรมจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมในคน มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับทุนจาก ศจย.และ สสส.

เอกสารอ้างอิง

1. ศิริวรรณ พิทยรังษะภูมิ, นุชรี ศรีวิโรจน์, และปวีณา ปันกระจำง. ข้อมูลตัวชี้วัดสำหรับประเมินการควบคุมยาสูบระดับจังหวัด. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556.
2. พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2543.
3. รุ่งทิมา มโนวิชสรณ์ และบุญช่วย จุลบุตร. แบบสำรวจสถานการณ์และความคิดเห็นต่อการดำเนินการร้านอาหารประเภทไม่มีเครื่องปรับอากาศปลอดบุหรี่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 18 ในจังหวัดพิจิตร. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร; 2553.
4. ฟ้ารุ่ง มิอุดร และสยาม บัวระภา. รายงานการประเมินสถานการณ์ยาสูบเพื่อการเปลี่ยนแปลงจังหวัดขอนแก่น. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร; 2555.